Heimdallafton tisdagen den 13 oktober

Till denna kväll hade drygt 50-talet anmält sitt deltagande. Vad som gjorde att man denna kväll inte alls lika mingeldisciplinerat som senast förblev stående (jfr ovan) utan nästan inte alls följde den försynta instruktionen på varje bord att inte sätta sig förrän det bjöds till bords, det är höljt i dunkel. Instruktionen är naturligtvis ingalunda till för att hindra dem som av hälsoskäl verkligen har svårt att stå en längre stund men enligt styrelsens beslut för att gynna minglandet och stimulera en varierad kontakt mellan mer eller mindre obekanta medlemskolleger.

Trösterikt var dock att maten var ovanligt god och man bl a därför gärna sett litet mer av den, ”Rådjursgryta med rotfrukter, gelé, inlagd gurka och potatispuré”. Som introducerat senast (jfr också ovan) hälsades särskilt välkomna inte bara olika gäster och hedersledamoten **Gert Jeppsson** utan också närvarande s k veteraner, dvs alltså medlemmar med tidigare särskilda förtroendeuppdrag inom sällskapet. Denna gång var det i bokstavsordning **Gert Nilsson**, mångårig medlem av valberedningen, **Claes-Erik Nyman** och **Lars Ramklint**, under mycket lång tid gillesmästare respektive sekreterare, samt **Henric Åsklund**, flerårig sekreterare efter Lars R. Under måltiden fungerade vidare **Anders Weibull** som den som gick runt mellan borden och kollade att alla trivdes i frånvaro av såväl nuvarande gillesmästaren **Håkan Stale** som hans ersättare.

En helt annan karaktär än kvällen en månad tidigare fick kvällens föredragsdel. Vår medlem, rättshistorieprofessorn **Martin Sunnqvist**, presenterade strukturerat ”*2023 års belöningsreform*” med tydliga, talande powerpoint-bilder och besvarade redan inledningsvis mycket konkret anförandets rubrik *Vem får ordnar numera*? Bland de 13 personer som enligt den nya ordningen fick ordnar under 2024 fanns **ABBAs medlemmar, Eva Rydberg och Antonia Ax:son Johnson** som alla fick Vasaorden av olika grader och nobelpristagaren **Svante Pääbo**. Honom kontaktade f ö Heimdall redan före hans Nobelpris och fick halva löften att han skulle komma, något han hitintills, efter priset, dock förståeligt nog haft svårt att få tid att infria. Bland de 20 personer som belönades under 2025 kan nämnas Sveriges främste jurist, professorn och justitierådet **Bertil Bengtsson**, som ju besökte Heimdall hösten 2018 och då talade under rubriken *Vårt dåliga samvete - om samerna och svensk lag,* och riksarkivarien **Erik Norberg** , som båda fick Nordstjärneorden av olika grader, samt

skådespelerskan **Marie Göransson Malmsjö** och journalisten **Ulf Elfving**, som fick olika grader av Vasaorden.

Talaren beskrev vad som nu fordras för att få en orden, nämligen en insats utöver det vanliga. Det gamla systemet, ”pausat” 1974, byggde i huvudsak på tjänsteställning eller motsvarande i kombination med tjänstetid. Skötte man sig, fick man sin orden mer eller mindre automatiskt som en markering att man gjort någorlunda rätt för sig. Denna ordning upphörde med rätt torftiga och i sak allmänt intetsägande skäl som att det ”återspeglar ett föråldrat klassamhälle och strider mot moderna jämlikhetsprinciper”. Man hade helt enkelt bestämt sig för att överge systemet utan i vart fall enligt talarens framställning någon närmare analys av dess fördelar och nackdelar. Den s k kungliga svenska avundsjukan tycks då ha skördat ännu ett offer (fast varför denna sjuka betecknas ”kunglig” kan man ju i förbifarten undra över).

Talaren beskrev vidare det svenska ordensväsendets historik, som kan sägas ha börjat 1748 för Svärdsorden och Nordstjärneorden och 1772 för Vasaorden, dock vad de gäller de båda förstnämnda liksom för Serafimerorden med diffusa rötter i äldre tid. Betydelsefull 1748 utöver Adolf Fredrik (1710-1771) var Carl Gustaf Tessin, (1695-1770), medan Gustav III (1746-1792) ett par decennier senare kände ett behov av en orden också för insatser inom konst, kultur, näringsliv och lantbruk.

Talaren beskrev, med som nämnts fina bilder, ordnarnas över tid skiftande utseende. Bl a har ordensbandens så symboliska färger ändrats då och då. Nordstjärneorden, som ju ges för insatser inom stat och vetenskap, hade under en tid sålunda blågult band men återgick så småningom till svart - symboliserande ”det okunskapens mörker stjärnan vill genomlysa”.

Nu gäller att vem som helst kan föreslå någon till en orden genom att ”nominera” vederbörande till Ordensrådet. Under ordförandeskap av Riksdagens tidigare talman Björn von Sydow vidarebefordrar rådet förtjänta förslag till regeringen, som i sin tur efter vederbörlig beredning lämnar vidare till Ordenskapitlet. Av inte minst historiska skäl tas sedan det formella beslutet av H M Konungen. Möjligen kan det intressera någon att ingen av medlemmarna i det inflytelserika Ordensrådet hör hemma i Skåne?!

Utöver dessa fyra svenska riddarordnar berörde kvällens talare också olika medaljer som H M Konungens medalj och medaljerna Litteris et Artibus, och Illis Quorum. Litteris et artibus förlänas av kungen för ”framstående

konstnärliga insatser inom främst musik, scenisk framställning och litteratur", medan Illis Quorum förlänas av regeringen för " betydande insatser inom kultur, vetenskap och andra allmännyttiga ändamål”.

En frågestund följde, ledd av **Göran Bexell**, som dessutom stod för champagne-tacket till föredragshållaren. En fråga gällde om en orden kan återkallas, vilket är fallet. Beträffande Serafimerorden har så skett i någorlunda modern tid avseende t ex Benito Mussolini (1883-1945) och Nicolae Ceauşescu (1918-1989). Ett gott skratt följde svaret på en annan fråga, nämligen vad som avsågs med den 1897 av Oscar II (1829-1907) instiftade kungliga belöningsmedaljen ”för omsorgsfull renvård”. Det visade sig nämligen att medaljen gäller rennäringen och den något kryptiska formuleringen har valts på förekommen anledning för undvikande av opassande missförstånd.

